

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/32/2001

PREFERENCJE PARTYJNE W MARCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Powołanie Platformy Obywatelskiej i jej wyniki sondażowe wciąż wydają się najważniejszymi faktami, mającymi wpływ na sytuację na scenie politycznej. W ostatnich tygodniach pojawiły się liczne zapowiedzi zmian w funkcjonowaniu poszczególnych ugrupowań. O zmianie wizerunku partii i sposobu walki o wyborców mówił szef UW Bronisław Geremek. Także nowy przewodniczący AWS premier Jerzy Buzek zapowiedział podczas obrad Rady Krajowej AWS odbudowę pozycji tego ugrupowania. Lider SLD Leszek Miller złożył daleko idące propozycje zmian ustrojowych (m.in. zniesienie Senatu), które jego ugrupowanie będzie usiłowało po wyborach wprowadzać w życie. Wśród wydarzeń politycznych, mogących wpływać na nastroje polityczne, najistotniejsze wydaje się uchwalenie budżetu, a także dyskusje nad ustawą reprivatyzacyjną, ordynacją wyborczą i sposobem finansowania partii politycznych. Jednak sejmowe uchwały dotyczące większości tych spraw zapadły już po realizacji naszego badania¹.

Z powodu decyzji dwóch partii - SLD i UP - o wspólnym startowaniu w nadchodzących wyborach parlamentarnych, w marcowym badaniu po raz pierwszy oba ugrupowania nie zostały umieszczone na naszej liście oddzielnie, ale razem jako koalicja.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w marcu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 61% Polaków, czyli niemal tyle samo, co w lutym.

W tym miesiącu największe poparcie zadeklarowanych uczestników głosowania uzyskała lewicowa koalicja wyborcza SLD-UP. Gdyby wybory odbywały się już teraz, głosowałoby na nią ponad dwie piąte wyborców (44%), o 2 punkty procentowe (a więc w granicach błędu statystycznego) więcej niż w lutym, kiedy badaliśmy poparcie dla każdej z tych partii oddzielnie (38% i 4%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (130) przeprowadzono w dniach 2-5 marca 2001 roku na 1050-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Pozostałe liczące się ugrupowania mają obecnie znacznie mniej sympatyków. Platforma Obywatelska nie jest już wśród centroprawicowych ugrupowań tak wyraźnym liderem: choć zajmuje w naszym przedwyborczym rankingu drugie miejsce, chce na nią głosować 12% wyborców, czyli o 4 punkty mniej niż w lutym. Natomiast notowania AWS, zajmującego obecnie trzecią pozycję, są dokładnie takie same jak przed miesiącem - chęć oddania głosu na to ugrupowanie zadeklarował co jedenasty potencjalny uczestnik wyborów (9%). Na czwartym miejscu marcowego rankingu znalazł się PSL - zamierza na niego głosować 7% wyborców, co oznacza spadek w porównaniu z poprzednimi miesiącami. Piąte miejsce zajmuje UW, która - tak samo jak w lutym - może liczyć na poparcie 6% głosujących.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	2000											2001		
	III	IV	V	VI ₍₁₎	VI ₍₂₎	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach													
SLD	37	38	41	37	34	38	38	40	38	41	41	41	38	44
UP	5	6	5	4	5	5	4	3	4	5	4	4	4	
PO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	12
AWS	16	15	14	15	15	13	16	19	15	14	13	13	9	9
PSL	8	7	7	6	8	7	9	7	8	10	10	11	11	7
UW	7	7	9	8	10	9	6	8	9	7	9	8	6	6
KPEiR	3	3	2	2	2	3	2	1	2	2	2	4	2	3
ROP	2	3	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2
UPR	3	1	1	0	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2
ChD III RP	1	1	2	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1
PPS	-	-	-	-	-	-	0	1	0	1	0	0	1	1
ZZR „Samoobrona”	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
PLD	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0
Inna partia	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1
Trudno powiedzieć	14	15	14	21	18	16	17	14	18	13	13	12	10	12
N	826	709	651	676	699	670	634	695	711	747	669	688	642	643

(1) 1-6 czerwca; (2) 15-20 czerwca.

Uwaga: Analizując preferencje wyborcze CBOS uwzględnia w obliczeniach także osoby deklarujące udział w wyborach, lecz jeszcze niezdecydowane, na którą partię oddać głos. Pominięcie tej grupy zwiększyłoby nieco odsetki wskazujące na poparcie dla poszczególnych partii. Zakładałoby jednak rozłożenie głosów tej grupy proporcjonalnie do głosów zdecydowanej części elektoratu, co byłoby założeniem wątpliwym.

Notowania pozostałych ugrupowań są poniżej wymaganego progu wyborczego. Chęć głosowania na KPEiR deklaruje 3% wyborców, po 2% głosujących opowiada się za ROP i UPR, natomiast „Samoobrona” i PPS mają po 1% zwolenników. Odsetek osób deklarujących chęć uczestniczenia w wyborach, lecz niemających sprecyzowanych sympatii politycznych, jest taki sam jak w styczniu i nieznacznie wyższy niż przed miesiącem (12%).

Zrozumiałe, że na koalicję SLD-UP zamierzają głosować przede wszystkim osoby o lewicowych poglądach politycznych. Popiera ją ponad połowa wyborców ze średnim wykształceniem, mieszkańców małych miast (do 100 tys. ludności), a także respondentów w wieku od 45 do 64 lat. W grupach społeczno-zawodowych koalicja ta może liczyć na poparcie ponad trzech czwartych robotników niewykwalifikowanych, a także ponad połowy emerytów oraz osób pracujących na własny rachunek.

Platforma Obywatelska ma natomiast relatywnie najwięcej zwolenników wśród wyborców mieszkających w dużych miastach (powyżej 100 tys. ludności), a także wśród osób z wyższym wykształceniem. Relatywnie najczęściej uzyskuje poparcie przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, uczniów i studentów oraz pracowników umysłowych niższego szczebla. Spośród osób o poglądach prawicowych co czwarta chce głosować na PO, podczas gdy prawie co trzecia wybiera AWS. Jednak poparcie dla PO ma charakter bardziej uniwersalny politycznie, ponieważ zyskuje ona także przychylność osób o orientacji centrowej, podczas gdy AWS raczej nie może liczyć na ich głosy. Chęć głosowania na AWS jest najwyraźniej związana ze stosunkiem do praktyk religijnych - najczęściej deklarują ją osoby uczestniczące w praktykach religijnych częściej niż raz w tygodniu. Poparcie dla AWS jest w sposób mniej wyraźny zróżnicowane ze względu na inne cechy socjodemograficzne. Ugrupowanie to cieszy się większym niż przeciętnie poparciem wśród mieszkańców najmniejszych miast, osób z wykształceniem podstawowym, a w grupach społeczno-zawodowych wśród pracowników fizyczno-umysłowych oraz umysłowych niższego szczebla, a także uczniów i studentów. Z kolei UW ma relatywnie najwięcej zwolenników wśród osób młodych, respondentów z wyższym wykształceniem, a także mieszkających w największych aglomeracjach. W grupach społeczno-zawodowych popierają ją przede wszystkim przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, a także uczniowie i studenci oraz gospodynie domowe.

Najbardziej jednolity profil socjodemograficzny mają zwolennicy PSL. Partia ta uzyskuje poparcie przede wszystkim wśród rolników, a także mieszkańców wsi ogółem oraz osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym. Zwolennicy PSL to relatywnie najczęściej osoby o poglądach centrowych lub niesprecyzowanych.

Warto podkreślić, w jaki sposób poziom poparcia dla niektórych partii politycznych jest związany z wiekiem ankietowanych. UW, podobnie jak przed miesiącem, ma najwięcej zwolenników wśród osób młodych, w tym szczególnie wśród najmłodszych wyborców w wieku od 18 do 24 lat. Z kolei PO cieszy się stosunkowo największą sympatią w grupie nieco dojrzałych badanych (w wieku od 25 do 34 lat). Natomiast poparcie dla lewicowej koalicji SLD-UP jest relatywnie najwyższe wśród ankietowanych mających od 45 do 64 lat.

W marcowym sondażu najwyraźniejszą zmianą jest spadek liczby osób deklarujących poparcie dla Platformy Obywatelskiej. Jednak spadek ten jest zrozumiały, jeśli weźmiemy pod uwagę, że miesiąc temu PO była jeszcze nową inicjatywą wyborczą, o której stosunkowo dużo mówiło się w mediach. Można przypuszczać, że lutowe poparcie odzwierciedlało przede wszystkim poziom zainteresowania społeczeństwa tą inicjatywą. Obecnie dla polityków PO przyszedł czas pracy organizacyjnej, która nie jest efektowna i nie przyciąga już takiej uwagi mediów i dziennikarzy. Także dla wyborców ta inicjatywa nie ma już waloru nowości i nie przynosi już w takim stopniu obietnicy zmiany.

Wydaje się, że mimo pewnego zamieszania (zwłaszcza po pojawieniu się PO) następuje proces krystalizacji sytuacji na naszej scenie politycznej. Obserwowane zróżnicowania socjodemograficzne pozwalają przypuszczać, że wyborcom łatwiej jest lokować swoje sympatie polityczne i znajdować swoich reprezentantów. Potwierdzeniem tego może być fakt, że w pierwszym kwartale tego roku średni odsetek osób deklarujących chęć głosowania, ale niewiedzących, kogo poprzeć (11,3%), jest wyraźnie niższy niż w ubiegłym roku (15,5%).

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI